

Approaches towards to Peer Education in Turkey and Developed Countries

Elif TAN¹ & Adem YILMAZ²

Keywords

peer teaching,
document
analysis, science
education.

Abstract

This study aims to compare approaches to peer teaching methods which is popular in recent years in science teaching in Turkey and other developed countries in the world. Document analysis method was used in this study. In the Scope of work; in national and international literature theses, papers and reports taken articles from various sources were examined and the content of the work has created a large-sized considering the source. In addition, countries' the programs for peer education were evaluated by analyzing. As a result, the similarities and differences in peer teaching in Turkey and in the developed countries of the world has found. In the light of the results obtained, suggestions for peer teaching practice in Turkey brought and recommendations were made.

Türkiye ve Gelişmiş Ülkelerde Akran Öğretimine Yönelik Eğilimler

Anahtar

Kelimeler
akran öğretimi,
doküman
analizi, fen
bilgisi eğitimi.

Özet

Bu çalışma son yıllarda oldukça ön plana çıkan fen eğitimini geliştirme çabaları kapsamında Türkiye ve gelişmiş diğer dünya ülkelerindeki akran öğretimi yöntemine yönelik eğilimleri karşılaştırmayı amaç edinmiştir. Araştırmada döküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışma kapsamında; ulusal ve uluslararası literatür de çeşitli kaynaklardan ulaşılan makale, tez, bildiri ve raporlar incelenmiş, çalışmanın içeriğine ilişkin her nokta dikkate alınarak geniş boyutlu bir kaynak oluşturulmuştur. Ayrıca, ülkelerin akran öğretimine yönelik programları analiz edilerek değerlendirilmiştir. Sonuç olarak, Türkiye'deki ve gelişmiş dünya ülkelerindeki akran öğretimi uygulamalarında benzerlikler ve farklılıklar bulunmuştur. Elde edilen sonuçlar ışığında Türkiye'deki akran öğretimi uygulamalarına yönelik öneriler getirilmiş ve tavsiyelerde bulunulmuştur.

¹ Atatürk University, Faculty of Education, Department of Physics Education, eliftan2014.25@gmail.com

² Corresponding Author. Kastamonu University, Faculty of Education, Department of Science Education, adem_gantep@hotmail.com

1. Giriş

Eğitim, yüzyıllardır yaşam kalitesini etkileyen ve geliştiren toplumsal bir süreçtir. Bu sürecin temel yapı taşlarını da öğrenme ve öğretme faaliyetleri oluşturur (Erişti, 1998; Demirel, 2007). Öğrenme ve öğretme faaliyetleri, belirli bir eğitim sistemi çerçevesinde planlanmış hedef ve davranışların kazandırılmasını amaçlar ve bu amaçlarını da birçok farklı yöntem ve teknikleri bir arada kullanarak gerçekleştirir. Bireyler yaşadıkları toplumda sosyal hayatın bir gereği olarak sürekli etkileşim içerisinde bulunurlar. Toplumda eğitim ve öğretimin bir gereği olarak formal ve informal şekillerde çeşitli deneyimlere sahip olurlar. Bu konuda en büyük faktör şüphesiz akran gruplarıdır.

Olumlu ve olumsuz birçok deneyim yakın ilişki gösterilen akran grupları ile gerçekleştirilmektedir. Yapılan çalışmaların birçoğu akran gruplarının bir araya geldiklerinde öğrenme düzeylerinin ve algı seviyelerinin artış gösterdiğini belirtmektedir (Gürler, 2005; Pehlivan, 2004; Gülay, 2008). Akran gruplarının önemli bir etkisi de bireylerin sıkıntılı ve zor durumlar karşısında, çözüm üretme ve üstesinden gelme becerilerini arttırmasıdır (Butler, 2001; Block ve Oberweiser, 1995). Bu özellik birçok araştırmacının dikkatini çekmiş ve konu hakkında birçok çalışma yapılmıştır (Tokgöz, 2007; Karabulut, 2003; Bond ve Castagnera, 2006).

Akran öğretimi en genel ifadesiyle, işbirliği içerisinde çalışma ve destekleyici aktiviteler yapma sürecidir. Burada önemli olan faktör her akranın bir öğretmen görevi yapmasıdır (Topping, 2005). Öğrencilerin aktif olarak süreçte yer almalarına ve genellikle aynı yaş grubu içerisinde başarılı olmalarına imkân sağlayan bu öğretim şekli çoğu zaman öğretmenlerin sıklıkla başvurmuş olduğu yöntemler arasında yerini çoktan almaya başlamıştır (Potter, 1997). Ülkemizde 2005 yılında değişim gösteren MEB programları artık klasik öğretim yöntemlerinden farklı olarak öğrencilerin daha aktif rol aldığı süreçleri tercih etmeye başlamıştır (Mazur, 1997; Gözütok, 2007). Akran öğretimine uygun olarak ders işlenen ortamlarda öğrencilerin sürece daha aktif katıldıkları ve geri dönüt düzeylerinin bir hayli yüksek olduğu belirtilmektedir.

Öğrencilerin kendilerini daha rahat ifade edebilme imkânı buldukları ve aynı yaş grubundaki akranlarıyla daha rahat fikir alış verişi yapabildikleri birçok çalışma sonucunda ortaya çıkan bir gerçektir (Graybeal ve Stodolsky, 1985; Sheldon, 2001). Bu bilgiler ışığında çalışmamızın amacı, akran öğretimi hakkında yapılan çalışmaların doküman analizi yardımıyla detaylı bir analizinin yapılması ve gelişmiş ülkelerdeki durumu ile ülkemizdeki gelişim durumu hakkında karşılaştırmalı bir değerlendirme yaparak bu alana yönelik eğilimleri tespit etmektir. Araştırma kapsamında birtakım sorulara cevap aranmıştır:

- Akran öğretimine yönelik olarak yapılan araştırmalar yıllara göre değişim göstermekte midir?
- Akran öğretimi yöntemi hangi alanlarda yoğun olarak çalışma konusu olmuştur?
- Akran öğretimi hakkında yapılan çalışmalarda örneklem büyüklüğü hangi düzeyde oluşturulmaktadır?

- Akran öğretimi ile ilgili yapılan araştırmalarda ne tür veri toplama araçları, veri analiz yöntemleri, araştırma yöntem ve teknikleri kullanılmaktadır?

2. Literatür taraması

Akran öğretime yönelik olarak yapılan incelemede yurtiçinde birçok çalışma yapıldığı görülmektedir. Subaşı (2002) yapmış olduğu çalışmada, deneysel bir model kullanmış olup, filoloji bölümünde eğitim gören 36 adet öğretmen adayına ön test son test deney kontrol grubu oluşturarak kompozisyon yazma becerilerini karşılaştırmıştır. Çalışma sonucunda akran öğretimi metodu kullanılan deney grubunun daha başarılı sonuçlar elde ettiğini belirlemiştir.

Taylı (2006) yılındaki araştırmasında, akran yardımcılığına yönelik bir uygulama gerçekleştirmiştir. Bu uygulamasında, kişilerin sosyal sorumluluğunun artıp artmadığını akran öğretimi yöntemini kullanarak tespit etmeye çalışmıştır. Yapılan çalışma sonucunda akran öğretimi yöntemi ile gerçekleştirilen eğitimler sonucunda kişilerin zamana bağlı olarak sosyal sorumluluklarının artış gösterdiğini belirlemiştir.

Demirci (2005) tarafından gerçekleştirilen çalışmada geleneksel öğretim yöntemleri ile alternatif modern öğretim yöntemleri karşılaştırılmış olup, fizik eğitiminde akran öğretimi yönteminin geleneksel öğretim yöntemine göre daha başarılı sonuçlar verdiğini belirtmiştir.

Akran öğretimini temele alarak yapılan bir başka çalışmada Katlav Önal (2008), özel eğitime ihtiyacı olan 3 öğrencinin akran öğretimi uygulamaları sonucunda okula karşı tutumlarının ve derslere karşı olan ilgilerinin artış gösterdiğini belirlemiştir.

2004 yılında Eryılmaz tarafından gerçekleştirilen araştırmada, kuvvet ve hareket konusunun akran öğretimi yoluyla gerçekleştirilmesi sonucu 10.sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına etkisi araştırılmış, yapılan araştırma sonucunda akran öğretimi ile eğitim alan öğrenciler ile geleneksel düzeyde eğitim alan öğrencilerin akademik başarıları arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu belirlenmiştir.

Akran öğretimi yöntemi fen bilgisi alanında da sıklıkla kullanılmaktadır. Tokgöz (2007), tarafından yapılan bir çalışmada 6.sınıfa giden öğrencilerin elektrik konularını öğrenme düzeylerinin akran öğretimi yöntemi ile değişip değişmediği araştırılmıştır. 121 öğrenci tarafından katılım sağlanan çalışma sonucunda akran öğretimi ile ders alan öğrencilerin başarı grafiklerinde anlamlı bir artış olduğunun gözlemlendiği belirtilmektedir.

Yardım (2009) tarafından yapılan bir çalışmada, akran öğretimi yönteminin öğrencilerin matematik dersine karşı olan tutumlarını etkileyip etkilemediği araştırılmıştır. Eylem araştırması şeklinde gerçekleştirilen çalışmada, öğrencilerin akran öğretimi ile eğitim almalarının matematik dersine karşı olumlu yönde etki sağladığı sonucuna varmışlardır.

Akay (2011) yapmış olduğu çalışma çerçevesinde, 8.sınıf öğrencilerinin matematik dersi konularında akran öğretimi yönteminin akademik başarılarına olan etkini araştırmış olup, 112 öğrencinin katılmış olduğu çalışma sonucunda, akran öğretimi

yönteminin öğrencilerin matematik dersi konularında akademik başarılarını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

Akran öğretimine yönelik olarak yapılan incelemede yurtiçinde yapılan birçok çalışmanın yanı sıra yurtdışında da önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Cortright, Collins ve Di Carlo, (2005) tarafından yapılan çalışmada, öğrenci başarılarının akran öğretimi yöntemiyle işlenen derslerde sınav başarılarına karşı olan etkisi araştırılmıştır. Çalışma sonucunda akran öğretimi yönteminin öğrenme durumlarını geliştirdiği ve derse katılım oranlarında artış yarattığı gözlemlenmiştir. Bu olumlu katkılar sonucunda ise öğrencilerin sınav başarılarında artış olduğunun gözlemlendiği belirtilmektedir.

Pilzer (2001) çalışmasında, matematik derslerinde akran öğretimi yönteminin kullanılarak öğrencilerde muhakeme yeteneğinin geliştirilip geliştirilemeyeceği hususunda araştırmalarda bulunmuştur. Çalışma sonucunda akran öğretimi yönteminin öğrencilerin derse katılım oranlarını ve muhakeme yapma isteklerini arttırdığını ve bu durumun öğrencilerdeki muhakeme yeteneğini olumlu yönde etkilediğini belirlemiştir.

Akran öğretimi yönteminin mühendislik eğitimi alan öğrenciler üzerinde Nicol ve Boyle (2003) tarafından yapılan bir uygulamasında geniş çaplı tartışma ortamları yöntemi ile karşılaştırması yapılmıştır. Çalışma sonucunda akran öğretimi yönteminin geniş çaplı tartışma ortamları yöntemine göre daha başarılı sonuçlar ortaya koyduğu ve diyalog tartışmalarında daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bir tür kavram öğrenme çeşidi olan flaş kartları yönteminin kavramsal test başarılarını arttırmada akran öğretimi metodu ile birlikte uygulanmasının kavram öğretimi üzerine etkisi Farley ve Govett (2005) tarafından araştırılmış olup, yapılan çalışma sonucunda akran öğretimi metoduyla birlikte kullanılması halinde flaş kartlarının kavram öğretiminde etkisinin olumlu yönde arttığı gözlemlenmiştir.

Turpen ve Finkelstein (2009) tarafından yapılan bir çalışmada, profesör unvanlı eğitimcilerin vermiş oldukları derslerinde akran öğretimi yöntemini kullanarak ders işlediklerinde öğrencilerin katılımı ve odaklanabilmeleri seviyelerinde artış olup olmayacağını araştırmışlardır. Çalışma sonucunda akran öğretimi ile işlenen derslerde öğrencilerin derslere karşı olan katılımlarında olumlu yönde artış gözlemlendiği belirlenmiştir.

3. Yöntem

Araştırma süreci tarama yöntemi kullanılarak yürütülmüş olup, tarama araştırması türlerinden boylamsal tarama yöntemi tercih edilmiştir. Boylamsal tarama yöntemi, araştırmaya konu olan olayların zamanla değişim gösterdiği durum ve koşulları incelemede uygun bir yöntem olarak kullanılmaktadır (McMillan ve Schumacher, 2006; Tabachnick ve Fidel, 2007).

3.1. Örneklem

Araştırmanın örneklemini toplam 120 adet çeşitli türde tez, makale, süreli yayın ve gelişmiş ülkelere ait akran öğretimi yöntemine yönelik veri seti oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini belirlenirken, amaçlı örnekleme tekniklerinden uygun durum örnekleme tekniği kullanılmıştır.

Uygun durum örnekleme, araştırma yapılacak konu ve olaylar hakkında sürece dâhil edilebilecek tüm kaynakların belirlenmesi ve ulaşılabilir olması konusunda araştırmacıya kolaylık sağlaması yönüyle sıklıkla tercih edilen bir örnekleme belirleme tekniğidir (Ekiz, 2009; Büyüköztürk, 2010).

3.2. Veri toplama aracı

Çalışmada nitel veri toplama araçlarından doküman analizi tekniği kullanılmış, ulusal ve uluslararası veri tabanlarında tarama yapılmış ve ulaşılabilen tüm dokümanlar (tez, makale, süreli yayın vb.) büyük bir titizlikle incelenerek çalışma kapsamına alınmıştır. Çalışma kapsamında 120 adet dokümana ulaşılmıştır. Doküman analizi, araştırma yapılacak sistemin tüm unsurlarını ve yapısını ayrı ayrı ele alıp paralel bir şekilde bir bütün olarak inceleme imkânı sunmaktadır (Erdoğan, 2000; Cohen, Manion ve Morrison, 2007).

3.3. Veri analizi

Nitel veri toplama aracı ile edilen veriler SPSS 20.0 paket programı aracılığıyla betimsel analiz tekniklerine uygun olarak analiz edilmiştir. Elde edilen çalışmaların sınıflandırılması aşamasında ilk olarak araştırmacılar tarafından rastgele belirlenen 15 adet çalışma her araştırmacı tarafından ayrı ayrı sınıflandırılmış ve daha sonra alanında uzman kişilerin de yardımı alınarak sınıflandırma da yaşanan uyuşmazlıklar giderilmiştir.

Son olarak ulaşılabilen tüm dokümanlar büyük bir titizlikle sınıflandırılarak betimsel içerik analizine tabi tutulmuştur (Tabachnick ve Fidel, 2001; Tavşancıl, 2006).

4. Bulgular ve Tartışma

Akran öğretimine yönelik olarak elde edilen sonuçların betimsel analiz sonuçları konu alanı, yazar sayısı, kullanılan yöntem ve desenler, veri toplama araçları, örneklem büyüklüğü, veri analiz yöntemleri ve doküman türü olmak üzere yedi temel başlık altında incelenmiştir.

4.1. Konu alanlarına göre sınıflandırma sonuçları

Akran öğretimi konusunda yapılan doküman analizi sonucunda konu alanlarına göre yapılan sınıflandırma sonuçları incelendiğinde (Tablo 1), matematik eğitiminde %13,33, fizik eğitiminde %15,83, mühendislik eğitiminde %21,67, fen bilgisi eğitiminde %12,50, kimya eğitiminde %13,33, biyoloji eğitiminde %12,50 ve laboratuvar uygulamalarında ise %10,83 oranında kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 1. Konu alanlarına göre sınıflandırma sonuçları

Konu Alanları	Türkiye	Japonya	İngiltere	Fransa	A.B.D.	f	%
Matematik eğitimi	6	1	4	2	3	16	13,33
Fizik eğitimi	4	3	4	3	5	19	15,83
Mühendislik eğitimi	3	5	5	5	8	26	21,67
Fen bilgisi eğitimi	5	2	2	5	1	15	12,50
Kimya eğitimi	4	6	1	2	3	16	13,33
Biyoloji eğitimi	3	4	2	4	2	15	12,50
Laboratuvar uygulamaları	3	2	1	2	5	13	10,83
Toplam	28	23	19	23	27	120	100

4.2. Yazar sayısına göre sınıflandırma sonuçları

Doküman analizi sonucunda yazar sayısına göre yapılan sınıflandırma sonuçları incelendiğinde (Tablo 2), çalışmaların tek yazarlı %55,00, iki yazarlı %25,00, üç yazarlı %12,50 ve dört yazarlı %7,50 oranında tercih edildiği görülmektedir.

Tablo 2. Yazar sayısına göre sınıflandırma sonuçları

Yazar Sayısı	Türkiye	Japonya	İngiltere	Fransa	A.B.D.	f	%
Tek yazarlı	14	11	13	10	18	66	55,00
İki yazarlı	7	8	4	8	3	30	25,00
Üç yazarlı	5	3	1	2	4	15	12,50
Dört yazarlı	2	1	1	3	2	9	7,50
Toplam	28	23	19	23	27	120	100

4.3. Yöntem ve desenlerine göre sınıflandırma sonuçları

Araştırmalarda kullanılan yöntem ve desenlere göre yapılan sınıflandırma sonuçları incelendiğinde (Tablo 3), deneysel %14,17, betimsel %9,17, karşılaştırmalı %12,50, tarama %13,33, durum çalışması %11,67, betimsel analiz %19,17, nedensel karşılaştırma %11,67 ve derleme % 8,33 olarak bulunmuştur.

Tablo 3. Yöntem ve desenlerine göre sınıflandırma sonuçları

Yöntem ve Desen	Türkiye	Japonya	İngiltere	Fransa	A.B.D.	f	%
Deneysel	2	4	3	5	3	17	14,17
Betimsel	2	2	3	2	2	11	9,17
Karşılaştırmalı	2	2	1	4	6	15	12,50
Tarama	5	3	3	1	4	16	13,33
Durum çalışması	4	2	2	3	3	14	11,67
Betimsel Analiz	5	6	4	3	5	23	19,17
Nedensel karşılaştırma	4	2	2	4	2	14	11,67
Derleme	4	2	1	1	2	10	8,33
Toplam	28	23	19	23	27	120	100

4.4. Veri toplama araçlarına göre sınıflandırma sonuçları

Akran öğretimine yönelik araştırmalarda kullanılan veri toplama araçlarına göre sınıflandırma sonuçları incelendiğinde (Tablo 4), ölçek %9,17, anket %10,83, doküman %12,50, görüşme %14,17, gözlem %11,67, tutum testleri %13,33, başarı testleri %12,50 ve diğer veri toplama araçlarının %15,83 oranında tercih edildiği bulunmuştur.

Tablo 4. Veri toplama araçlarına göre sınıflandırma sonuçları

Veri toplama aracı	Türkiye	Japonya	İngiltere	Fransa	A.B.D.	f	%
Ölçek	2	2	3	2	2	11	9,17
Anket	4	1	2	4	2	13	10,83
Doküman	4	4	2	1	4	15	12,50
Görüşme	3	5	1	5	3	17	14,17
Gözlem	2	3	4	3	2	14	11,67
Tutum testleri	4	2	3	3	4	16	13,33
Başarı testleri	3	4	1	2	5	15	12,50
Diğer	6	2	3	3	5	19	15,83
Toplam	28	23	19	23	27	120	100

4.5. Örneklem büyüklüğüne göre sınıflandırma sonuçları

Çalışmaların örneklem grubuna göre sınıflandırma sonuçları incelendiğinde (Tablo 5), 1-100 arası %59,17, 101-200 arası %30,83, 201-500 arası %10,00 oranında olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Örneklem büyüklüğüne göre sınıflandırma sonuçları

Örneklem büyüklüğü	Türkiye	Japonya	İngiltere	Fransa	A.B.D.	f	%
1<n<100	17	15	11	13	15	71	59,17
101<n<200	9	5	6	9	8	37	30,83
201<n<500	2	3	2	1	4	12	10,00
Toplam	28	23	19	23	27	120	100

4.6. Veri analiz yöntemlerine göre sınıflandırma sonuçları

Veri analiz yöntemlerine göre sınıflandırma sonuçları incelendiğinde (Tablo 6), frekans/yüzde % 9,17, grafikler %6,67, korelasyon %11,67, içerik analizi %10,00, betimsel analiz %8,33, t-testi %10,83, ANOVA %11,67, ANCOVA %11,67, non-parametrik %6,67, MANOVA %8,33 ve diğer analiz yöntemlerinin %5,00 oranında tercih edildiği görülmektedir.

Tablo 6. Veri analiz yöntemlerine göre sınıflandırma sonuçları

Veri analiz yöntemi	Türkiye	Japonya	İngiltere	Fransa	A.B.D.	f	%
Frekans/yüzde	2	1	3	3	2	11	9,17
Grafikler	1	1	2	2	2	8	6,67
Korelasyon	3	3	2	3	3	14	11,67
İçerik analizi	4	2	1	1	4	12	10,00
Betimsel analiz	2	2	2	2	2	10	8,33
T-testi	2	4	1	3	3	13	10,83
ANOVA	3	2	3	1	5	14	11,67
ANCOVA	4	3	2	3	2	14	11,67
Non-parametrik	2	2	1	2	1	8	6,67
MANOVA	3	2	1	2	2	10	8,33
Diğer	2	1	1	1	1	6	5,00
Toplam	28	23	19	23	27	120	100

4.7. Doküman türüne göre sınıflandırma sonuçları

1990 – 2016 yılları arasında akran öğretimi alanına yönelik olarak elde edilen dokümanların sınıflandırma sonuçları incelendiğinde (Tablo 7), yüksek lisans tezi %20,83, doktora tezi %25,83, makale %23,33 ve diğer kaynaklar %30,00 oranında tercih edildiği görülmektedir.

Tablo 7. Doküman türüne göre sınıflandırma sonuçları

Doküman türü	Türkiye	Japonya	İngiltere	Fransa	A.B.D.	f	%
Yüksek Lisans Tezi	7	5	3	4	6	25	20,83
Doktora Tezi	9	4	2	6	10	31	25,83
Makale	3	12	7	2	4	28	23,33
Diğer	9	2	7	11	7	36	30,00
Toplam	28	23	19	23	27	120	100

5. Sonuç ve Öneriler

Akran öğretimi konusunda yapılan doküman analizi sonucunda konu alanlarına göre yapılan sınıflandırma sonuçları incelendiğinde, matematik eğitiminde %13,33, fizik eğitiminde %15,83, mühendislik eğitiminde %21,67, fen bilgisi eğitiminde %12,50, kimya eğitiminde %13,33, biyoloji eğitiminde %12,50 ve laboratuvar uygulamalarında ise %10,83 oranında kullanıldığı görülmektedir. Akran öğretiminin en çok tercih edildiği alan %21,67 ile mühendislik eğitimi alanı olup, en az tercih edildiği alan ise %10,83 ile laboratuvar uygulamaları alanıdır. Bu durum Türkiye’de ise en çok matematik alanında en az ise biyoloji, laboratuvar ve mühendislik alanlarında tercih edilmiştir.

Doküman analizi sonucunda yazar sayısına göre yapılan sınıflandırma sonuçları incelendiğinde, çalışmaların tek yazarlı %55,00, iki yazarlı %25,00, üç yazarlı %12,50 ve dört yazarlı %7,50 oranında tercih edildiği görülmektedir. En çok tercih edilen yazar sayısı tek yazarlı çalışmalar olup, ülkemizde de bu durum aynı şekilde paralellik göstermektedir.

Araştırmalarda kullanılan yöntem ve desenlere göre yapılan sınıflandırma sonuçları incelendiğinde, deneysel %14,17, betimsel %9,17, karşılaştırmalı %12,50, tarama %13,33, durum çalışması %11,67, betimsel analiz %19,17, nedensel karşılaştırma %11,67 ve derleme % 8,33 olarak bulunmuştur. En çok tercih araştırma yöntemi betimsel analiz olup, ülkemizde ise bu durum tarama yöntemi ve betimsel analiz alanında aynı oranda gerçekleşmektedir.

Akran öğretime yönelik araştırmalarda kullanılan veri toplama araçlarına göre sınıflandırma sonuçları incelendiğinde, ölçek %9,17, anket %10,83, doküman %12,50, görüşme %14,17, gözlem %11,67, tutum testleri %13,33, başarı testleri %12,50 ve diğer veri toplama araçlarının %15,83 oranında tercih edildiği bulunmuştur. En çok tercih edilen veri toplama aracı görüşme ve alternatif veri toplama araçları olup, ülkemizde ise bu durum aynı şekilde paralellik göstermektedir.

Çalışmaların örneklem grubuna göre sınıflandırma sonuçları incelendiğinde, 1-100 arası %59,17, 101-200 arası %30,83, 201-500 arası %10,00 oranında olduğu görülmektedir. En çok tercih edilen grup 1-100 kişi arasındaki örneklem grubu olup, bu durum ülkemizde de aynı şekilde paralellik göstermektedir.

Veri analiz yöntemlerine göre sınıflandırma sonuçları incelendiğinde, frekans/yüzde % 9,17, grafikler %6,67, korelasyon %11,67, içerik analizi %10,00, betimsel analiz %8,33, t-testi %10,83, ANOVA %11,67, ANCOVA %11,67, non-parametrik %6,67, MANOVA %8,33 ve diğer analiz yöntemlerinin %5,00 oranında tercih edildiği görülmektedir. En çok tercih edilen veri analiz yöntemleri korelasyon, ANOVA ve ANCOVA yöntemleri olup, ülkemizde ise bu durum içerik analizi ve ANCOVA yöntemi yönünde ağır basmaktadır.

1990 – 2016 yılları arasında akran öğretimi alanına yönelik olarak elde edilen dokümanların sınıflandırma sonuçları incelendiğinde, yüksek lisans tezi %20,83, doktora tezi %25,83, makale %23,33 ve diğer kaynaklar %30,00 oranında tercih edildiği görülmektedir. En çok tercih edilen doküman türü doktora tezi ve diğer elektronik kaynaklar şeklinde olup, bu durum ülkemizde de aynı şekilde paralellik göstermektedir.

Akran öğretimi alanında yapılan doküman analizi sonucu betimsel analizi yapılan çalışmaların genel olarak ülkemizde yapılan çalışmalara paralellik gösterdiği ve büyük oranda bir uyum bulunduğu görülmektedir. Araştırmacılara akran öğretimi alanında daha derin araştırma ve analiz imkanı sunan meta analiz yöntemleri kullanılarak konunun farklı değişkenler açısından incelenmesi tavsiye edilebilir.

Kaynakça

- Akay, G. (2011). Akran öğretimi yönteminin sekizinci sınıf öğrencilerinin dönüşüm geometrisi konusundaki matematik başarılarına ve matematik dersine yönelik tutumlarına etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Block, E. M. ve Oberweiser, B. (1995). Using classwide peer tutoring to facilitate inclusion of students with disabilities in regular physical education. *Professional Development Collection*, 52 (1), 47.
- Bond, R. ve Castagnera, E. (2006). Peer supports and inclusive education: an underutilize resource. *Theory into Practice*. 45 (3), 224-229.
- Butler, A. (2001). Preservice music teachers' conceptions of teaching effectiveness, microteaching experiences, and teaching performance. *Journal of Research in Music Education*, 49 (3), 258-272.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni SPSS uygulamaları ve yorum*, 11.Baskı. Ankara: PegemA.
- Cohen, L., Manion, L. ve Morrison, K. (2007). *Research methods in education*. London: Routhledge.
- Cortright, R.N., Collins, H.L. ve DiCarlo, S.E, (2005). Peer instruction enhanced meaningful learning: Ability to solve novel problems. *The American Physiology Society*, 29, 107- 111.
- Demirci, N. (2005). Students attitudes toward introductory physics course. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(1), 33-40.
- Demirel, Ö. (2007). *Öğretme Sanatı* (12. Baskı). Ankara: PegemA.

- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*, 2.Baskı, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erdoğan, E. (2000). *Çağdaş eğitim sistemleri*, İstanbul: Sistem Yayıncılık
- Erişti, B. (1998). Üniversite öğrencilerinin öğretme öğrenme sürecine katılım durumları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Eryılmaz, H. (2004). Akran öğretiminin lise öğrencilerinin fizik başarısına ve fizik dersine olan tutumlarına etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Farley, A.L. ve Govett, J.W. (2005). A pilot course for teachers. *The Physics Teacher* 43, 272- 275.
- Gözütok, D. (2007). Öğretim ilke ve yöntemleri, Ankara: Ekinoks Yayınevi
- Graybeal, S. S. and Stodolsky, S. S. (1985). Peer work groups in elementary schools. *American Journal of Education*, 94, 409
- Gülay, H. (2008). 5-6 yaş çocuklarına yönelik akran ilişkileri ölçeklerinin geçerlik güvenirlik çalışmaları ve akran ilişkilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Gürler, A. (2005). Çocuğun suça yönelmesinde aile faktörünün ve akran gruplarının rollerinin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksel Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Isparta.
- Karabulut, E. Ö. (2003). Aile planlaması konusunda üniversite öğrencilerinin akran eğitimi etkinliklerinin değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Katlav, Önal, Z. (2008). Akran öğrenciler desteği ile sunulan sabit bekleme süreli öğretimin genel eğitim sınıflarında eğitim gören özel gereksinimli öğrencilerin çıkarma işlemi kazanmalarındaki etkililiğinin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Mazur, E. (1997). Peer instruction: A user's manuel. NJ: Prentice-Hall. Upper Saddle River.
- McMillan, J. H. and Schumacher, S. (2006). *Research in education: Evidence-based inquiry* (sixth Ed.). Boston: Pearson.
- Nicol, D.J. ve Boyle, T.J. (2003), Peer instruction versus class-wide discussion in large classes: A comparison of two interaction methods in the wired classroom, *Studies in Higher Education*, 28 (4), 457- 473.
- Pehlivan, K. G. (2004). Lise öğrencilerinin sınav kaygıları ile baş etmelerinde akran rehberliğinin katkısı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Pilzer, S. (2001). Peer instruction in physics and mathematics, *PRIMUS* 11 (2), 185-192.

- Potter, J. (1997). New directions in student tutoring. *Education & Training, 39* (1), 24-29.
- Sheldon, A. D. (2001). Peer and cross-age tutoring in music music *Educators Journal, 87* (6), 33-38.
- Subaşı, G. (2002). Yazılı akran dönütü eğitimi ve bu eğitimin öğrencilerin yazma ürünleri üzerindeki etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Tabachnick, B. G. ve Fidel, L.S. (2001). *Using multivariate statistics*, Fourth Edition, MA: Allyn ve Bacon, Inc.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics*, (5th Ed.). Boston: Allyn ve Bacon.
- Tavşancıl, E. (2006). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*, 3.Baskı. Ankara: Nobel.
- Taylı, A. (2006). Akran yardımcılığı uygulaması aracılığıyla lise öğrencilerinde kişisel ve sosyal sorumluluğun artırılması. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tokgöz, S. S. (2007). Akran öğretiminin altıncı sınıf öğrencilerinin fen bilgisi dersi başarılarına ve fen dersine olan tutumlarına etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Topping, J. K. (2005). Trends in peer learning. *Educational Psychology, 25* (6), 631-645.
- Turpen, C. ve Finkelstein, N. D. (2009). Not all interactive engagement is the same: Variation in physic professors' implementation of peer instruction. *Physical Review Special Topic- Physic Education Research 5*(2), 1- 18.
- Yardım, H.G. (2009). Matematik derslerinde akran eğitimi yaklaşımının 9. sınıf öğrencilerine etkisi üzerine eylem araştırması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

© Copyright of Journal of Current Researches on Social Science is the property of Strategic Research Academy and its content may not be copied or emailed to multiple sites or posted to a listserv without the copyright holder's express written permission. However, users may print, download, or email articles for individual use.